

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat Eren
Diyarbakır Milletvekili

20 Haziran 2024 tarihinde Diyarbakır'ın Çınar ile Mardin'in Mazıdağı ilçeleri arasındaki alanda başlayan büyük yangında 15 yurttaşımız yaşamını yitirmiş, yüzlerce yurttaşımız ise yaralanmıştır. Yine yangın nedeniyle hayvanlar zarar görmüş birçok ev yanmış ve maddi zararlar meydana gelmiştir. Yangının başladığı andan itibaren yurttaşlarımız kendi imkanlarıyla yangını söndürmeye çalışmış, ilgili birimlere haber vermiş ancak müdahalenin çok geç ve yetersiz olmasından kaynaklı yangın söndürülemedi ve can kayıpları yaşanmıştır. Yaşanan bu büyük felaketin ardından sorumluluk hissedip istifa eden tek bir kamu görevlisi bulunmazken, iktidar ve iktidarın medya organları birbiriyle çelişen açıklamalar yaparak yangının anız ve örtü yangını olarak çıktığını ve rüzgârın da etkisiyle yayıldığını belirtmiştir. Diyarbakır Valiliği ve Sağlık Bakanlığı yaptıkları açıklamada yangının “anız yakılmasından” kaynaklı olduğunu belirtirken olay yerinde incelemelerde bulunan İçişleri Bakanı Yardımcısı Münir Karaloğlu “yangın şu sebeptendir dediğimiz bir tespitimiz yok” açıklamasında bulundu.

Yangının ilk çıktığı ana şahit olan yurttaşlar yangının Tobînî köyü yakınlarında elektrik tellerinde meydana gelen kıvılcımların saçılmasıyla yangının başladığını ve kısa sürede diğer köylere doğru yayılarak Göksu Barajı'na kadar devam ettiğini ifade etmektedirler. Yangının çıkışına tanıklık eden köylüler "Erken müdahale olsaydı bu kadar insan ölmezdi" dediler. Yine yangının çıkışına tanık olan köylüler, yangının anız yakımı kaynaklı olduğu yönündeki açıklamaların gerçeği yansıtmadığını belirttiler. Yangın felaketinde halası ağır yaralanan bir yurttaş ise yangının kesik elektriğin gelmesiyle başladığını belirterek, “Büyük bir rüzgâr geliyordu. Her tarafı duman kaplamıştı. Yangını söndürmek için olay yerine gittiğimizde insanların bir kısmı yanmıştı. Yaralılarımızı hastaneye kaldırdık. Birçok hayvan yangının içinde yanıyor. Kendi imkânlarımızla yangını söndürmeye çalıştık” dedi. Yetkililerin yangının anız yakılmasından kaynaklandığına iddia ettiğine işaret eden yurttaş “Bu tamamen yalandır. 4,5 köy neredeyse tamamen yanmış. Bu iddialarla insanları birbirine düşürmesinler. Yangın elektrikten kaynaklandı. Kimse anız yakmadı” diye belirtti. Yangına ilişkin Elektrik Mühendisleri Odası Amed Şubesi ise yangın bölgesinde anız olmadığını ve hatların geçtiği güzergahlarda yangına karşı bir önlem alınmadığını açıkladı. Elektrik Mühendisleri Odası Amed Şubesi yangına yönelik yaptığı incelemelerde, “Yangının çıktığı yerin ekili olduğu, anızın olmadığı görülmüştür. İletim hatlarında birçok noktada eklerin ve liflenmelerin olduğu tespit edilmiştir. Direkteki OG (yüksek gerilim hatlarının, transformatörlerin kondansatörlerin ve anahtarlama cihazlarının aşırı akımlardan korunması için kullanılırlar) sigortalarının yerinde olmadığı, bunun yerine iletkenlerle bypass edildiği ve bu bağlantıların gevşeklikten dolayı arka sebebiyet verebileceği tespiti yapılmıştır. Birçok direkte kırık izolatörlerin olduğu bu durumun atlamalara sebebiyet verebileceği teknik açıdan bir veridir. OG (Orta Gerilim) hatlarda ekili tarım alanlarında ağaç direkleri mevcudiyeti görüldü. Bu ağaç direklerin kullanılması uygun

görülmemektedir. Hatların geçtiği güzergahlarda direklerin etrafında yangına karşı bir önlem alınmadığı gözlemlenmiştir. (Direk diplerindeki otların mevcudiyeti vs.) Direk diplerinde süs betonu olmadığı, otların direk dibinde biçilmediği tespiti yapılmıştır. OG hatlarının dibindeki ağaçların atlamaya sebebiyet verebileceği gözlemlenmiştir. İzolatörlerdeki gevşek ve sıkı bağların tekniğine uygun yapılmadığı gözlemlenmiştir. Şebekelerin bakım onarımı yapılmadığı teknik işletme sorumluluğu hizmetlerden yararlanılmadığı gözlemlenmiştir. Parafudr olmayışı aşırı gerilimlerin oluşmasına dolayısıyla ark oluşumuna sebebiyet vermektedir. (Hat başlarında hat sonlarında ve Trafo girişlerinde mutlaka parafudr kullanılmalıdır)” tespitlerinde bulunmuştur. Ayrıca kamuoyuna yansıyan bilgilere göre 8 Haziran 2023 tarihinde aynı bölgede çıkan yangında tarlaları zarar gören köylülerin şikayetleri sonrasında hazırlanan bilirkişi raporuna göre DEDAŞ yüzde 70 sorumlu çıkmıştır.

Yaşanan bu büyük felaketin gerçek sebebi henüz ortaya çıkarılmadan, bilirkişi ve uzmanlar tarafından keşif yapılmadan, yürütülen soruşturma tamamlanmadan yetkililer tarafından yapılan çelişkili açıklamalar kamuoyunda ciddi eleştiri konusu olmuştur. Son olarak Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, X sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda, yangında 7 bin 900 dekar tarım alanının yanığı, bunun 6 bin 789 dekarında anız, bin 111 dekarında ise hasadı yapılmamış buğday ekili olduğu, 1 traktör ve 14 sulama tesisinin yandığını, 924 küçükbaş hayvanın telef olduğunu belirtmiştir.

Bu bağlamda;

- 1- Yangının çıkış sebebi kesin olarak belirlenmiş midir? Belirlenmiş ise yangının kesin çıkış sebebi nedir?
- 2- İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Diyarbakır Valiliği'nin yaptıkları açıklamaların birbiriyle çelişmesinin nedeni nedir?
- 3- Yangına müdahalede neden gecikme yaşanmıştır? Bu gecikmeden sorumlu olan yetkililer hakkında herhangi bir işlem başlatılmış mıdır?
- 4- Olay yerinde delil niteliğindeki bulgular kaybolmadan bağımsız kişilerce keşif yapılması ve başta DEDAŞ yetkilileri olmak üzere önlem almayan ve yangını söndürme sorumluluğunu yerine getirmeyen tüm kamu görevlileri tespit edilmesi için bakanlık olarak bir girişiminiz olacak mıdır?
- 5- Yangına dair bakanlığınıza ilk bilgi ne zaman ulaşmıştır? Bu bilginin ulaşmasından ne kadarlık bir süre sonrasında bakanlığınıza bağlı birimler yangın bölgesine ulaşmıştır?
- 6- Yangına tanık olan köylüler, yangının elektrik hatlarında çıkan kıvılcımlarla başladığını ifade etmektedirler. Soruşturma kapsamında köylüler dinlenmiş midir? Ya da dinlenecekler midir?
- 7- Bölgede benzer yangınların tekrar yaşanmaması için elektrik iletim hatları ve diğer ilgili altyapı çalışmalarında ne tür önlemler alınacaktır?
- 8- Yangın bölgesinde zarar gören yurttaşlarımızın zararlarının tazmini için ne tür adımlar atılacaktır?
- 9- Yangının başlamasından itibaren bölgede etkin bir koordinasyon sağlanmış mıdır? Sağlanmış ise hangi kurumlar hangi faaliyetlerde bulunmuştur?
- 10- Daha önce aynı bölgede çıkan yangınlarda DEDAŞ'ın yüzde 70 sorumlu olduğu bilirkişi raporları ile belirlenmiştir. Bu doğrultuda DEDAŞ hakkında ne tür yaptırımlar uygulanmıştır?
- 11- Bakanlığınız ve bakanlığınıza bağlı birimlerde kaç adet yangın söndürme uçağı ve helikopter bulunmaktadır? Bu yangında kaç adet yangın söndürme uçağı ve helikopter kullanılmıştır?

- 12- Bakanlığınızın bölgede yangın söndürme personeli bulunmaktadır? O gün bölgede kaç kişi görevlendirilmiştir?
- 13- Bölgede yaşanan elektrik kesintileri ve DEDAŞ'a yönelik şikayetler ve başvurular incelenecek midir?
- 14- Yangının yaşandığı bölgenin afet bölgesi olarak ilan edilmesi için bir girişiminiz olacak mı?